


Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

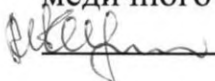
Кафедра фармакології, клінічної фармакології
та фармації

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Фармація»
 Руслан ЛУЦЕНКО

« 30 » 08 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради факультету
медичного №1
 Микола РЯБУШКО

Протокол від 30.08. 2023 р. № 1

СИЛАБУС

Фармацевтична опіка

(назва навчальної дисципліни)

нормативна дисципліна

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
22 «Охорона здоров'я»
226 «Фармація, промислова фармація»

кваліфікація освітня

бакалавр фармація

освітньо-професійна програма

«Фармація»

форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

денна
2 курс
4 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фармакології,
клінічної фармакології
та фармації

Зав. кафедри  Руслан ЛУЦЕНКО

Протокол від 30.08 2023 р. № 1

Полтава – 2023 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання	Луценко Руслан Володимирович, д.мед.н., доцент, завідувач кафедри фармакології, клінічної фармакології та фармації Ковальов Сергій Володимирович, д.фарм.н., професор, професор ЗВО Власенко Наталія Олександрівна, к.фарм.н., викладач ЗВО Луценко Ольга Анатоліївна, викладач ЗВО
Профайл викладачів	https://pharmacology.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 56-47-32
E-mail:	pharmacology@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://pharmacology.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 6 / 180, із них:

Лекції (год.) – 12

Практичні (год.) – 84

Самостійна робота (год.) – 84

Вид контролю підсумковий модульний контроль (ПМК)

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни ОК 24 циклу професійної підготовки

Політика навчальної дисципліни

Шановні здобувачі освіти! Організація освітнього процесу за освітньою компонентною «Фармацевтична опіка» реалізується на кафедрі фармакології, клінічної фармакології та фармації Полтавського державного медичного університету відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>

Загально-обов'язкові вимоги до здобувачів освіти: виконання графіку навчального процесу та вимог навчального плану, обов'язкове відвідування всіх видів занять (неприпустимість пропусків, запізнь); дотримання правил поведінки на заняттях (брати активну участь при розгляді теми, вимикати телефон під час занять, дотримуватись правил техніки безпеки та культури поведінки); підготовка до практичних занять, глибоке та всебічне оволодіння знаннями та навичками з дисципліни.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/fakultets/med/akademichna-dobrochesnist-ft-med-one-tvmbhttps://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/88o0ZHjaf3yP9IvQe51EoRkqhgN3UWJob7oh41np.pdf

Викладачі кафедри оцінюють результати навчання прозоро та відкрито. Якщо ви не згодні з результатами оцінювання, скористайтеся рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/8Egpm18X2hOVGI4OURn5Agzgjwbb6RhYwFXPhHuB.pdf

Проведення освітнього процесу в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії та ін.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема лекції проводяться з використанням платформи Zoom, Google Meet, Google Classroom та ін. https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8Ih5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxCvRGy.pdf

Кафедра заохочує здобувачів освіти додатковими балами за участь у науково-дослідницькій роботі.

Кафедра визнає результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrDjrewYFvL.pdf

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Фармацевтична опіка» це програма комплексної взаємодії фармацевта та лікаря, фармацевта та пацієнта/відвідувача аптеки протягом усього часу фармакотерапії від моменту відпуску лікарського препарату до закінчення його приймання. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів освіти науково-дослідницької професійно-орієнтованої компетентності та спрямована на підготовку здобувачів освіти, які володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення разом з лікарем роботи по забезпеченню максимально раціональної лікарської терапії у хворого, для здійснення фармацевтичної опіки пацієнтів/відвідувачів в аптеці.

Основною метою професійної діяльності фармацевта є підвищення ефективності і безпеки лікарської терапії конкретного пацієнта/відвідувача аптеки. Для здійснення цієї мети Міжнародна фармацевтична федерація зобов'язує всіх працівників практичної фармації забезпечити кожному хворому належну якість фармацевтичної опіки.

Поняття «фармацевтичної опіки» містить у собі, у першу чергу, залучення фармацевта разом з лікарем в активну діяльність по збереженню здоров'я та запобіганню захворюваності населення. На фармацевта покладається обов'язок забезпечити пацієнта/відвідувача аптеки не

тільки якісними лікарськими препаратами та товарами аптечного асортименту, але і сприяти їх раціональному використанню.

Для здійснення фармацевтичної опіки при відпуску безрецептурних препаратів в аптеці фармацевт повинен: правильно оцінити проблему пацієнта/відвідувача аптеки (його вік, стать та індивідуальні особливості; симптоми, тривалість нездужання, лікарський анамнез; з'ясувати, чи не пов'язані симптоми з будь-яким серйозним розладом здоров'я і, якщо це так, направити хворого до лікаря; при менш серйозній проблемі дати пораду); забезпечити пацієнта безрецептурним лікарським препаратом та повною інформацією про його дію, спосіб застосування, тривалість лікування, поєднання з іншими ліками та їжею, можливі побічні реакції; порадити пацієнту подальший нагляд лікаря.

Робоча навчальна програма навчальної дисципліни складається з 1-го модуля, до складу яких входять 4 змістових модуля.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити

Дисципліна «Фармацевтична опіка» базується на вивченні здобувачами освіти дисциплін освітнього-професійного ступеня передвищої освіти фахового молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» та вивченні дисциплін: технологія ліків, патологія, фармакологія.

Постреквізити

Дисципліна «Фармацевтична опіка» закладає основи для проходження передатестаційної практики та застосування знань та практичних навичок у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка фармацевтів, які володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для забезпечення максимально раціональної лікарської терапії у певного хворого, здійснення фармацевтичної опіки у пацієнта/відвідувача аптеки, виявлення ранніх клінічних ознак та корекції негативного впливу лікарських засобів на організм хворого.

- основними завданнями вивчення дисципліни є надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань щодо основних принципів симптоматичного лікування захворювань, при яких можливе відповідальне самолікування; здатність надавати якісну консультативну допомогу з питань раціонального застосування лікарських засобів; знання основних симптомів, які можуть лікуватися за допомогою безрецептурних засобів, в межах концепції відповідального самолікування, відповідно до вимог діючих законодавчих актів, нормативних документів України та вимог належних практик.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі фармації та промислової фармації або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів фармацевтики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні:

1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іноземною мовою.
4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
5. Виявляти та вирішувати проблеми.
6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
7. Здатність до вибору стратегії спілкування та командної роботи.

8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, приймати обґрунтовані рішення.

10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК 01. Здатність використовувати у професійній діяльності нормативно-правову базу України та рекомендації належних фармацевтичних практик.

ФК 03. Здатність застосовувати на практиці фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах поведінки відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України.

ФК 04. Здатність проводити інформативну та санітарно-просвітницьку роботу шляхом донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень власного досвіду та аргументації з метою профілактики найпоширеніших, зокрема інфекційних, захворювань.

ФК 05. Здатність здійснювати консультування та фармацевтичну опіку під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.

ФК 06. Здатність організовувати моніторинг, раціональне забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів рецептурними та безрецептурними лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту.

ФК 07. Здатність поглиблювати когнітивні та практичні уміння (навички майстерності та інноваційності на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання).

ФК 11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК 14. Здатність здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських препаратів у різних лікарських формах за рецептами лікарів та замовленнями лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP).

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 01. Демонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на гуманістичних, моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності згідно Етичного кодексу фармацевтичних працівників України, як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 02. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності; використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 04. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 05. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях з використанням креативних методів та підходів; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРН 06. Здійснювати спілкування з професійних питань у тому числі іноземною мовою,

усно та письмово, аналізувати тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

ПРН 08. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді та керувати професійним розвитком осіб та груп.

ПРН 13. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей; рекомендувати споживачам лікарські засоби та товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги.

ПРН 25. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи соціальної взаємодії «фармацевт-лікар-пацієнт» з метою забезпечення максимально раціональної лікарської терапії у певного хворого, а також для здійснення фармацевтичної опіки під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

1. Номенклатуру та класифікації лікарських засобів.
2. Фармакологічну та фармакотерапевтичну характеристику основних груп лікарських засобів; показання та протипоказання до застосування лікарських засобів; прояви можливих побічних реакцій лікарських засобів та їх попередження.
3. Переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей.
4. Правила раціонального вживання, зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту у домашніх умовах та умов відпуску з аптеки.
5. Симптоми передозування сильнодіючими та отруйними лікарськими засобами, методи їх попередження та принципи лікування.
6. Основні шляхи фармакологічної корекції захворювань, порушень функції органів та систем.

вміти:

1. Надавати фармацевтичну допомогу пацієнтам/відвідувачам аптеки та реалізовувати лікарські препарати та товари аптечного асортименту.
2. Застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, принципи фармацевтичної етики та деонтології у професійну діяльність.
3. Здійснювати консультування та фармацевтичну опіку під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів, оцінювати співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань ліків, керуючись даними про стан здоров'я певного хворого.
4. Аналізувати рецепти на лікарські препарати у різних лікарських формах відповідно до сучасного законодавства України.
5. Обґрунтовувати адекватну лікарську форму відповідно до шляхів введення, прогнозувати наслідки взаємодії лікарських засобів при їх комбінованому введенні.
6. Поширювати серед населення інформацію щодо профілактики захворювань, зокрема інфекційних, захворювань, небезпеки безвідповідального самолікування, правил зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту у домашніх умовах.
7. Розпізнавати загрози для життя симптоми при зверненні в аптеку відвідувачів, які потребують обов'язкової консультації лікаря.
8. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи соціальної взаємодії «фармацевт-лікар-пацієнт» по забезпеченню максимально раціональної лікарської терапії у хворого.
9. Проводити аналіз фармакологічної інформації у сучасних довідниках, наукових та фахових періодичних виданнях.
10. Проектувати майбутню професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Фармацевтична опіка		
1.	<p>Фармацевтична опіка при застудних захворювань. Антигістамінні лікарські засоби для системного застосування: Дезлоратадин, Диметинден, Клемастин, Левоцетиризин, Лоратадин, Мебгідролін, Фексофенадин, Хіфенадин, Хлоропірамін, Цетиризин. Антигістамінні лікарські засоби для місцевого застосування: Азеластин. Протинабрякові та інші препарати для місцевого застосування при захворюваннях порожнини носа: симпатоміметики: Ксилометазолін, Нафазолін, Оксиметазолін, Трамазолін, Фенілефрин; глюкокортикостероїди для локального (місцевого) застосування: Беклометазон; стабілізатори мембран тканинних та циркулюючих базофілів: Кислота кромогліциева. Засоби елімінаційної терапії при захворюваннях носа: Натрію хлорид. Препарати, що застосовуються при захворюваннях горла: Амбазон, Гексетидин, Декаметоксин, Фенол, Флурбіпрофен, Холіну саліцилат, Цетилпіридин. Муколітичні засоби прямої дії: Ацетилцистеїн. Муколітичні засоби непрямой дії: Амброксол, Бромгексин, Карбоцистеїн. Муколітичні засоби експекторанти: Алтея лікарська, Гвайфенезин, Листя евкаліпту, Подорожник великий, Корінь солодки, Листя плюща, Трава чебрецю; комбіновані лікарські засоби рослинного походження. Ненаркотичні протикашльові засоби: Бутамірат, Глауцин, Окселадин, Преноксдіазин. Анальгетики, інші анальгетики та антипіретики: Кислота ацетилсаліцилова, Метамізол натрію, Парацетамол. Нестероїдні протизапальні засоби: Ібупрофен, Кислота мефенамінова.</p>	2
2.	<p>Фармацевтична опіка засобів для знеболення. Анальгетики і антипіретики: Кислота ацетилсаліцилова, Метамізол натрію, Парацетамол. Нестероїдні протизапальні та протиревматичні засоби: для системного застосування: Ібупрофен, Кислота мефенамінова; для місцевого застосування: Диклофенак, Ібупрофен, Індометацин, Німесулід. Інші засоби для місцевого застосування при суглобовому і м'язовому болю: препарати, які містять капсаїцин, препарати, які містять бджолину отруту, препарати, які містять зміїну отруту, інші препарати, які стимулюють рецептори слизових оболонок, шкіри та підшкірних тканин.</p>	2
3.	<p>Фармацевтична опіка при пошкодженнях та захворюваннях шкіри. Антибактеріальні засоби для місцевого застосування: Сульфадіазин срібла, Сульфаніламід, Сульфатіазол, Хлорамфенікол. Антисептичні і дезінфікуючі засоби: Діамантовий зелений, Етанол, Йод, Калію перманганат, Мірамістин, Нітрофурал, Перекис водню, Повідон-йод, Хлоргексидин. Ранозагоювальні засоби для місцевого застосування: Декспантенол. Анальгетики і антипіретики (при сильних болях): Ацетилсаліцилова кислота, Парацетамол, Метамізол натрію.</p>	2
4.	<p>Фармацевтична опіка при захворюваннях травного тракту. Контактні проносні засоби: Бісакодил, Глікозиди сенни, Натрію пікосульфат, Рицинова олія. Засоби, що збільшують об'єм кишкового вмісту: Подорожник яйцевидний (блошиний). Осмотичні проносні засоби: Лактулоза; Магнію сульфат; Макрогол. Проносні засоби. Клізми: Докузат натрію. Антидіарейні мікробні препарати (Пробіотики і пребіотики): Бактерії, що продукують молочну кислоту, Сахароміцети буларді (<i>Saccharomyces boulardii</i>), Бактерії, що продукують молочну кислоту, комбінації. Ентеросорбенти: Вугілля медичне активоване, Гідрогель метилкремніевої кислоти, Діосмектит. Засоби, що пригнічують</p>	2

	перистальтику: Лоперамід. Інші антидіарейні засоби: Рацекадотрил. Препарати електролітів з вуглеводами, сольові сполуки для пероральної регідратації: Натрію хлорид + натрію цитрат + калію хлорид + глюкоза. Антифлатуленти (препарати диметикону або симетикону). Засоби, що застосовуються при біліарній патології: жовчогінні (холеретики, холекінетики, холелітолітики). Спазмолітичні засоби: Дротаверин. Загальні підходи до лікування захворювань печінки. Препарати ферментів: поліферментні препарати (ліпаза, протеаза тощо).	
5.	Безпека та ефективність вітамінно-мінеральних препаратів. Фармацевтична опіка при відпуску ОТС-препаратів для усунення та профілактики вітамінної недостатності; інформування пацієнтів про умови раціонального використання препаратів, їх поєднання з їжею, правила збереження та ін. Особливості симптоматичного лікування вітамінної недостатності у декретованих категорій відвідувачів аптек. Фармацевтична опіка ОТС-препаратів, що містять препарати кальцію, калію, цинку, магнію, селену. Профілактика захворювань, спричинених йодною недостатністю.	2
6.	Фармацевтична опіка пацієнтів/відвідувачів аптеки, що потребують особливої уваги. Взаємодія лікарських засобів. Вікові особливості фармакокінетики, фармакодинаміки, дозування лікарських препаратів. Вибір зручної лікарської форми. Особливості призначення лікарських препаратів з врахуванням терміну вагітності та можливістю проникнення в грудне молоко під час лактації. Основні фактори, що мають значення при взаємодії ліків і їжі. Шляхи можливого впливу їжі на фармакологічні властивості ліків. Взаємодія лікарських препаратів.	2
	Разом	12

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Фармацевтична опіка		
Змістовий модуль 1. Вступ до фармацевтичної опіки. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні та профілактиці найпоширеніших нездужань у разі звернення до аптечного закладу		
1.	Фармацевтична опіка у професійній діяльності фармацевта. Основні положення Належної аптечної практики. Поняття про фармацевтичну опіку. Роль фармацевта в підвищенні ефективності та безпеки лікарської терапії. Види лікарської терапії. Відповідальне самолікування. Поняття про стандарти забезпечення якості, ефективності та безпеки ліків (принципи та правила належних практик): GMP, GLP, GCP, GDP, GPP, GRP.	2
2.	Класифікації лікарських засобів. Дефініції ліків у сучасній фармації. Міжнародна система класифікації лікарських засобів: Анатомо-терапевтично-хімічна класифікація (АТХ). Пошукові системи лікарських препаратів. Фармацевтична термінологія.	2
3.	Поняття про ОТС-препарати, комплайнс. Препарати безрецептурного відпуску (ОТС-препарати). Протоколи фармацевта при відпуску лікарських засобів без рецепта Поняття про біоеквівалентність лікарських засобів. Забезпечення ефективною взаємодією фармацевта з пацієнтом.	2
4.	Побічна дія лікарських препаратів. Роль фармацевта у системі фармакологічного нагляду. Види побічної дії лікарських препаратів. Розвиток системи контролю	2

	безпеки лікарських засобів. Роль фармацевта у системі фармакологічного нагляду	
5.	<p>Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних захворювань (риніт).</p> <p>Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо).</p> <p>Антигістамінні лікарські засоби для системного застосування: Дезлоратадин, Диметинден, Клемастин, Левоцетиризин, Лоратадин, Мебгідролін, Фексофенадин, Хіфенадин, Хлоропірамін, Цетиризин. Антигістамінні лікарські засоби для місцевого застосування: Азеластин. Протинабрякові та інші препарати для місцевого застосування при захворюваннях порожнини носа: симпатоміметики: Ксилометазолін, Нафазолін, Оксиметазолін, Трамазолін, Фенілефрин; глюкокортикостероїди для локального (місцевого) застосування: Беклометазон; стабілізатори мембран тканинних та циркулюючих базofilів: Кислота кромогліцева. Засоби елімінаційної терапії при захворюваннях носа: Натрію хлорид.</p>	2
6.	<p>Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних захворювань (біль у горлі).</p> <p>Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Препарати, що застосовуються при захворюваннях горла: Амбазон, Гексетидин, Декаметоксин, Фенол, Флурбіпрофен, Холіну саліцилат, Цетилпіридин</p>	2
7.	<p>Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних захворювань (кашель).</p> <p>Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Муколітичні засоби прямої дії: Ацетилцистеїн. Муколітичні засоби непрямої дії: Амброксол, Бромгексин, Карбоцистеїн. Муколітичні засоби експекторанти: Алтея лікарська, Гвайфенезин, Листя евкаліпту, Подорожник великий, Корінь солодки, Листя плюща, Трава чебрецю; комбіновані лікарські засоби рослинного походження. Ненаркотичні протикашльові засоби: Бутамірат, Глауцин, Окселадин, Преноксдіазин</p>	2
8.	<p>Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних захворювань (лихоманка).</p> <p>Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо).</p> <p>Анальгетики, інші анальгетики та антипіретики: Кислота ацетилсаліцилова, Метамізол натрію, Парацетамол. Нестероїдні протизапальні засоби: Ібупрофен, Кислота мефенамінова</p>	2
9.	<p>Фармацевтична опіка при профілактиці захворювання на грип та ГРВІ.</p> <p>Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Анальгетики, інші анальгетики та антипіретики: Кислота ацетилсаліцилова, Метамізол натрію, Парацетамол. Нестероїдні</p>	2

	протизапальні засоби: Ібупрофен, Кислота мефенамінова	
10.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні захворювань вуха. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Протимікробні засоби, протизапальні засоби, комбінації глюкокортикостероїдів з протимікробними засобами, анальгетики та анестетики. Засоби для гігієни вух.	2
11.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні болю у м'язах та суглобах Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Анальгетики і антипіретики: Кислота ацетилсаліцилова, Метамізол натрію, Парацетамол. Нестероїдні протизапальні та протиревматичні засоби: для системного застосування: Ібупрофен, Кислота мефенамінова; для місцевого застосування: Диклофенак, Ібупрофен, Індометацин, Німесулід. Інші засоби для місцевого застосування при суглобовому і м'язовому болю: препарати, які містять капсаїцин, препарати, які містять бджолину отруту, препарати, які містять зміїну отруту, інші препарати, які стимулюють рецептори слизових оболонок, шкіри та підшкірних тканин	2
12.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні головного та зубного болю. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Анальгетики і антипіретики: Кислота ацетилсаліцилова, Метамізол натрію, Парацетамол. Нестероїдні протизапальні та протиревматичні засоби: Ібупрофен, Кислота мефенамінова.	2
Змістовий модуль 2. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні алергічних захворювань. Фармацевтична опіка в дерматології		
13.	Фармацевтична опіка при лікуванні симптомів алергії. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Антигістамінні лікарські засоби для системного застосування: Дезлоратадин, Диметинден, Клемастин, Левоцетиризин, Лоратадин, Мебгідролін, Фексофенадин, Хіфенадин, Хлоропірамін, Цетиризин. Антигістамінні лікарські засоби для місцевого застосування: Азеластин, Диметинден, Лоратадин. Протинабрякові та інші препарати для місцевого застосування при захворюваннях порожнини носа: симпатоміметики: Ксилометазолін, Нафазолін, Оксиметазолін, Тетризолін, Трамазолін, Фенілефрин; глюкокортикостероїди для локального (місцевого) застосування: Беклометазон; стабілізатори мембран тканинних та циркулюючих базофілів: Кислота кромогліциєва. Ентеросорбенти: Вугілля медичне активоване, Діосмектит, Гідрогель метилкремнієвої кислоти.	2
14.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні поверхневих ран. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Антибактеріальні засоби для місцевого застосування: Сульфадіазин срібла, Сульфаніламід, Сульфатіазол, Хлорамфенікол. Антисептичні і	2

	дезінфікуючі засоби: Діамантовий зелений, Етанол, Йод, Калію перманганат, Мірамістин, Нітрофурал, Перекис водню, Повідон-йод, Хлоргексидин. Ранозагоювальні засоби для місцевого застосування: Декспантенол.	
15.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні опіків та обморожень. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Анальгетики і антипіретики (при сильних болях): Ацетилсаліцилова кислота, Парацетамол, Метамізол натрію. Антибактеріальні засоби для зовнішнього застосування: Сульфадіазин срібла, Сульфатіазол, Сульфаніламід, Хлорамфенікол. Антисептичні і дезінфікуючі засоби: Калію перманганат, Мірамістин, Нітрофурал, Перекис водню, Повідон-йод, Хлоргексидин. Ранозагоювальні засоби для топічного застосування: Декспантенол.	2
16.	Фармацевтична опіка при лікуванні грибкових уражень шкіри та нігтів. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Загальні підходи до лікування грибкових інфекцій. Раціональний вибір протигрибкових засобів та їх лікарських форм для системного та зовнішнього лікування мікозів.	2
17.	Фармацевтична опіка при лікуванні герпетичного ураження губ, вірусних уражень шкіри та слизових оболонок. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Протівірусні засоби для місцевого застосування: Ацикловір, Пенцикловір.	2
18.	Фармацевтична опіка: акне, себорея, алопеція, свербіж. Надати рекомендації щодо застосування лікарських засобів для лікування педикульозу та корости, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Ретиноїди для місцевого лікування: Адапален. Місцеві засоби для лікування акне: Бензоїл пероксид, Азелаїнова кислота. Антибактеріальні засоби для місцевого застосування: Еритроміцин комбінації; Кліндаміцин. Загальні підходи до лікування себореї, алопеції. Антигістамінні засоби, анестетики для місцевого застосування при свербіж.	2
19.	Фармацевтична опіка при паразитарних захворюваннях шкіри. Надати рекомендації щодо застосування лікарських засобів для лікування педикульозу та корости, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Засоби, що діють на ектопаразитів, включаючи коростяних кліщів, для лікування педикульозу: Бензилбензоат; Перметрин. Інсектицидні засоби для лікування корости: Бензилбензоат, Перметрин, Сірка.	2
20.	Лікарські засоби для догляду за шкірою. Косметичні засоби для догляду за шкірою: гігієнічні, профілактичні (очищувальні, живільні, зволожуючі, захисні), декоративні. Фармацевтична опіка при використанні косметичних засобів для догляду за шкірою.	2
Змістовий модуль 3. Фармацевтична опіка пацієнтів при відпуску з аптеки окремих груп лікарських засобів при захворюваннях органів та систем		
21.	Фармацевтична опіка: порушення мозкового кровообігу, пам'яті.	2

	Алгоритм надання фармацевтом належної інформації про безрецептурні лікарські препарати для лікування порушень діяльності нервової системи (порушення мозкового кровообігу, пам'яті) під час здійснення фармацевтичної опіки відвідувачів аптек/пацієнтів.	
22.	Фармацевтична опіка: тривожні стани, стрес, безсоння, астенія. Сприяння відмови від тютюнопаління. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Засоби, що діють на нервову систему: Гліцин. Анксиолітики: Мебікар. Антидепресанти: Нурегісі herba (звіробой трава). Снодійні та седативні засоби рослинного походження, в т.ч. комбіновані: Доксиламін, Валеріана, Пустирник, Пасифлора. Адаптогени (загально тонізуючі засоби). Засоби, що застосовуються при никотиновій залежності: Нікотин, Цитизин.	2
23.	Фармацевтична опіка: печія, функціональна диспепсія, порушенні апетиту. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Антациди: Алюмінію фосфат, Гідротальцит, Магальдрат, Комбіновані препарати та комплексні сполуки алюмінію, кальцію і магнію. Засоби для лікування пептичної виразки та гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби. Інгібітори протонної помпи: Омепразол (10 мг). Інші препарати для лікування пептичної виразки та гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби: Альгінова кислота в комбінації з іншими антацидами. Загальні підходи для лікування функціональної диспепсії безрецептурними препаратами (прокінетики, спазмолітики, вітрогінні, поліферментні, кислото знижувальні засоби).	2
24.	Фармацевтична опіка: закреп, діарея, метеоризм, дисбактеріоз. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Контактні проносні засоби: Бісакодил, Глікозиди сенни, Натрію пікосульфат, Рицинова олія. Засоби, що збільшують об'єм кишкового вмісту: Подорожник яйцевидний (блошиний). Осмотичні проносні засоби: Лактулоза; Магнію сульфат; Макрогол. Проносні засоби. Клізми: Докузат натрію. Антидіарейні мікробні препарати (Пробіотики і пребіотики): Бактерії, що продукують молочну кислоту, Сахароміцети буларді (<i>Saccharomyces boulardii</i>), Бактерії, що продукують молочну кислоту, комбінації. Ентеросорбенти: Вугілля медичне активоване, Гідрогель метилкремніевої кислоти, Діосмектит. Засоби, що пригнічують перистальтику: Лоперамід. Інші антидіарейні засоби: Рацекадотрил. Препарати електролітів з вуглеводами, сольові сполуки для пероральної регідратації: Натрію хлорид + натрію цитрат + калію хлорид + глюкоза. Антифлатуленти (препарати диметикону або симетикону).	2
25.	Фармацевтична опіка: порушення функції жовчного міхура та жовчовивідних шляхів. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Засоби, що застосовуються при біліарній патології: жовчогінні (холеретики, холекінетики, холелітолітики). Спазмолітичні засоби: Дротаверин.	2
26.	Фармацевтична опіка: порушення функції печінки.	2

	Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Загальні підходи до лікування захворювань печінки.	
27.	Фармацевтична опіка: ферментна недостатність підшлункової залози. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Препарати ферментів: поліферментні препарати (ліпаза, протеаза тощо).	2
28.	Фармацевтична опіка: анемії. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Препарати ферментів: поліферментні препарати (ліпаза, протеаза тощо).	2
29.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні захворювань нирок та сечовивідних шляхів. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Рослинні та комбіновані уроантисептики в терапії захворювань сечовидільної системи. Рослинні засоби гіпоазотемічної дії.	2
30.	Фармацевтична опіка: застосування контрацептивних засобів. Симптоматичне лікування клімактеричних розладів. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Фармацевтична опіка при застосуванні комбінованих оральних контрацептивних препаратів, однокомпонентних прогестинових оральних контрацептивних препаратів, оральних засобів екстреної контрацепції.	2
31.	Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору вітамінів. Фармацевтична опіка при відпуску ОТС-препаратів для усунення та профілактики вітамінної недостатності; інформування пацієнтів про умови раціонального використання препаратів, їх поєднання з їжею, правила збереження та ін. Особливості симптоматичного лікування вітамінної недостатності у декретованих категорій відвідувачів аптек.	2
32.	Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору мінеральних добавок. Фармацевтична опіка ОТС-препаратів, що містять препарати кальцію, калію, цинку, магнію, селену. Профілактика захворювань, спричинених йодною недостатністю.	2
33.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень функції опорно-рухового апарату (остеопороз, остеоартроз). Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Препарати кальцію: кальцію глюконат. Кальцій, комбінації з вітаміном D та/або іншими препаратами. Анальгетики та антипіретики: Парацетамол. Нестероїдні протизапальні засоби для системного застосування: Ібупрофен, Кислота мефенамінова. Нестероїдні протизапальні засоби для місцевого застосування: Диклофенак, Ібупрофен, Індометацин, Німесулід. Інші нестероїдні протизапальні/протиревматичні засоби: Глюкозамін, Хондроїтин сульфат, Авокадо і сої олії, неомілювані.	2

	опорно-рухового апарату (остеопороз, остеоартроз).	
34.	Фармацевтична опіка при місцевому порушенні кровообігу (варикозне розширення вен, геморой). Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Безрецептурні препарати для симптоматичного лікування варикозного розширення вен нижніх кінцівок: флеботропні, протизапальні, ангіопротекторні засоби. Безрецептурні препарати для симптоматичного лікування геморою: протизапальні, спазмолітичні, антитромботичні, ангіопротекторні, засоби, комбіновані препарати.	2
35.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень органів зору. Загальні підходи до лікування інфекційних (бактеріальних та вірусних), алергічних кон'юнктивітів. Вибір лікарських форм (очні краплі, гелі, мазі, плівки).	2
36.	Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні стоматологічних захворювань. Надати рекомендації щодо застосування лікарського засобу, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування тощо). Засоби для профілактики карієсу. Протимікробні засоби та антисептики для місцевого лікування захворювань порожнини рота.	2
37.	Фармацевтична опіка при профілактиці гельмінтозів. Надати рекомендації щодо застосування антигельмінтних препаратів, умов прийому, терміну лікування, правил зберігання лікарських засобів. Застереження при застосуванні (особливості прийому, побічна дія, вплив режиму харчування, дотримання правил особистої та громадської гігієни).	2
Змістовий модуль 4. Фармацевтична опіка окремих категорій хворих, які потребують особливої уваги. Взаємодія лікарських засобів		
38.	Фармацевтична опіка окремих категорій пацієнтів/відвідувачів аптеки (діти, люди похилого віку). Вікові особливості фармакокінетики, фармакодинаміки, дозування лікарських препаратів. Вибір зручної лікарської форми.	2
39.	Фармацевтична опіка окремих категорій пацієнтів/відвідувачів аптеки (вагітність, лактація). Особливості призначення лікарських препаратів з врахуванням терміну вагітності та можливістю проникнення в грудне молоко під час лактації.	2
40.	Клініко-фармацевтичні аспекти взаємодії лікарських препаратів, ліків та продуктів харчування. Основні фактори, що мають значення при взаємодії ліків і їжі. Шляхи можливого впливу їжі на фармакологічні властивості ліків. Взаємодія лікарських препаратів.	2
41.	Алгоритм фармацевтичної опіки при формуванні аптечки першої допомоги. Формування аптечки першої допомоги для дому, для немовлят, для подорожей, для службових приміщень. Анальгетики і антипіретики: Кислота ацетилсаліцилова, Метамізол натрію, Парацетамол. Нестероїдні протизапальні та протиревматичні засоби: Ібупрофен. Антигістамінні лікарські засоби: Дезлоратадин, Диметинден, Клемастин, Левоцетиризин, Лоратадин, Мебгідролін, Фексофенадин, Хіфенадин, Хлоропірамін, Цетиризин. Дихальні аналептики: Аміак. Спазмолітичні засоби: Дротаверин. Ентеросорбенти: Діосмектит, Гідрогель метилкремніевої кислоти. Засоби, що пригнічують перистальтику: Лоперамід. Лікарські	2

	засоби, що застосовують при шлунково-кишкових розладах: Симетикон. Сольові складки для пероральної регідратації: калію хлорид+натрію хлорид+натрію цитрат+глюкоза. Засоби елімінаційної терапії при захворюваннях носа: Натрію хлорид. Антисептичні і дезінфікуючі засоби: Діамантовий зелений, Етанол, Йод, Калію перманганат, Мірамістин, Нітрофуракл, Перекис водню, Повідон-йод, Хлоргексидин. Ранозагоювальні засоби для місцевого застосування: Декспантенол. Засоби із захисною і пом'якшувальною дією: Вазелін, Декспантенол, Цинку оксид.	
42.	Підсумковий модульний контроль. Контроль теоретичної та практичної підготовки.	2
	Разом	84

Самостійна робота

№ п/п	Зміст	Кількість годин
Модуль 1. Фармацевтична опіка		
1.	Підготовка до практичних занять - <i>теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.</i>	78
2.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля 1.	6
	Разом	84

Індивідуальні завдання

1. Доповідь (презентація у форматі PowerPoint) на практичному занятті за окремими питаннями теми.
2. Робота в студентській науковій групі кафедри та доповідь на науково-практичних конференціях.
3. Наукова публікація (тези) з фармакології у матеріалах науково-практичних конференцій.
4. Наукова публікація (стаття) за матеріалами власних досліджень з фармакології.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

1. Фармацевтична опіка у професійній діяльності фармацевта. Основні положення Належної аптечної практики.
2. Класифікації лікарських засобів. Поняття про ОТС-препарати.
3. Побічна дія лікарських препаратів. Роль фармацевта у системі фармакологічного нагляду.
4. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні застудних захворювань (риніт, біль у горлі, кашель, лихоманка).
5. Фармацевтична опіка при профілактиці захворювання на грип та ГРВІ.
6. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні захворювань вуха.
7. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні болю у м'язах та суглобах, головного та зубного болю.
8. Фармацевтична опіка при лікуванні симптомів алергії.
9. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні поверхневих ран, опіків та обморожень.
10. Фармацевтична опіка при лікуванні грибкових уражень шкіри та нігтів.
11. Фармацевтична опіка при лікуванні герпетичного ураження губ, вірусних уражень шкіри та слизових оболонок.
12. Фармацевтична опіка: акне, себорея, алопеція, свербіж. Лікарські засоби для догляду за шкірою.
13. Фармацевтична опіка при паразитарних захворюваннях шкіри.
14. Фармацевтична опіка: порушення мозкового кровообігу, пам'яті, тривожні стани, стрес, безсоння, астенія.
15. Сприяння відмови від тютюнопаління.

16. Фармацевтична опіка: печія, функціональна диспепсія, порушенні апетиту, закреп, діарея, метеоризм, дисбактеріоз.
17. Фармацевтична опіка: порушення функції жовчного міхура та жовчовивідних шляхів, функції печінки.
18. Фармацевтична опіка: ферментна недостатність підшлункової залози.
19. Фармацевтична опіка: анемії.
20. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні захворювань нирок та сечовивідних шляхів.
21. Фармацевтична опіка: застосування контрацептивних засобів. Симптоматичне лікування клімактеричних розладів.
22. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору вітамінів, мінеральних добавок.
23. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень функції опорно-рухового апарату (остеопороз, остеоартроз).
24. Фармацевтична опіка при місцевому порушенні кровообігу (варикозне розширення вен, геморої).
25. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні порушень органів зору.
26. Фармацевтична опіка при симптоматичному лікуванні стоматологічних захворювань.
27. Фармацевтична опіка при профілактиці гельмінтозів.
28. Фармацевтична опіка окремих категорій пацієнтів/відвідувачів аптеки (діти, люди похилого віку, вагітність, лактація).
29. Клініко-фармацевтичні аспекти взаємодії лікарських препаратів, ліків та продуктів харчування.
30. Алгоритм фармацевтичної опіки при формуванні аптечки першої допомоги.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Уміти визначити групову належність лікарських засобів згідно сучасних класифікацій.
2. Уміти аналізувати рецепти на лікарські препарати у різних лікарських формах відповідно до сучасного законодавства України.
3. Уміти здійснювати фармацевтичну опіку під час вибору безрецептурних лікарських засобів, оцінювати співвідношення ризик/користь, сумісність, показання та протипоказання ліків, керуючись даними про стан здоров'я певного хворого.
4. Уміти обґрунтовувати адекватну лікарську форму відповідно до шляхів введення, прогнозувати наслідки взаємодії лікарських засобів при їх комбінованому введенні.
5. Уміти розпізнавати загрозливі для життя симптоми при зверненні в аптеку відвідувачів, які потребують обов'язкової консультації лікаря.

Методи навчання

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (тематичні дискусії, панельна дискусія, мозковий штурм, круглий стіл, аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод), ділові ігри, презентації, робота з інтерактивними опитувальниками).

Форми і методи контролю

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- програмований контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Форми оцінювання:

- попередній (вхідний);
- поточний;

- підсумковий контроль.

Система поточного та підсумкового оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми виставляється оцінка за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичними вказівками для вивчення тем. Використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимальний бал поточної успішності – 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності – проводиться лише після поточного заняття, що передуює екзамену. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>):

- підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих балу);
- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;
- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану студентом.

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для модуля дисципліни складає 72 бали.

Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі, кількість спроб відпрацювання незадовільної оцінки не обмежена. Відпрацювання незадовільних оцінок розпочинається за два тижні до закінчення семестру і проводиться у випадку, якщо в здобувача освіти середній бал менше 3,0.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля і проводиться на останньому занятті модуля. До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять та виконали всі вимоги, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Контроль теоретичної та практичної підготовки студента під час підсумкового модульного контролю здійснюється за наступним регламентом:

1. Проведення тестового контролю (вирішування 20 тестів) – 20 балів.
2. Відповідь на 2 теоретичних запитання – кожне по 30 балів.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю (та індивідуальний навчальний план студента).

Студент, який за результатами складання ПМК отримав результат менший за 50 балів, зобов'язаний перескласти ПМК згідно з графіком не більше 2-х разів.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення освітньої компоненти середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>), при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Методичне забезпечення

1. Календарно-тематичний план лекцій, тематичний план практичних занять.

2. Силабус.
3. Мультимедійні презентації лекцій, відеофільми.
4. Пакети тестових завдань.
5. Навчальна література, яка використовується при вивченні дисципліни.
6. Тематичні таблиці, стенди, демонстраційні шафи, набір лікарських препаратів для демонстрації на практичних заняттях.

Рекомендована література

Базова:

1. Фармацевтична опіка : практичний посібник / І. Зупанець, В. Черних, С. Попов та ін. : [за ред. І. Зупанця та В. Черних]. 3-тє вид., переробл. І допов. – К.: Фармацевт Практик, 2018. – 224 с.
2. Симптоми та синдроми в практичній фармації. Принципи терапії: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. - 2-ге вид., доп. / І.А. Зупанець, С.Б. Попов, Ю.С. Рудик та ін.; за ред. І.А. Зупанця, В.П. Черних. - Харків: Золоті сторінки, 2021. - 120 с.

Допоміжна:

1. Годован В. В. Фармакологія в рисунках і схемах: [навч. посіб. для студ. вищ. мед. і фарм. вузів III-IV рівнів акредитації] / В. В. Годован; за ред. В. Й. Кресюна. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 462 с.
2. Фармакологія-Cito! (Фармакологічна логіка) : підручник [для студ. ВНЗ] / НФаУ ; за ред. С. М. Дроговоз. – Харків : Титул, 2018. – 232 с.
3. Довідник еквівалентності лікарських засобів - Rx index® / авт.-уклад. І. А. Зупанець [та ін.] ; за ред.: проф. І. А. Зупанця, акад. НАН України, проф. В. П. Черниха. – 3-тє вид., доп. та перероб. – Київ : Фармацевт Практик, 2019. – 832 с.
4. «Фармакологія – наочно» (Фармакологія в таблицях, схемах і малюнках) Навчальний посібник / Дроговоз С.М., Олещук О.М., Хоменко В.М., Луценко Р.В., Штробля А.Л., Караковська Н.М., Іванчик Л.Б., Дроговоз К.В. – Харків: 2021. – 204 с.
5. Кресюн В.Й., Годован В.В., Стречень С.Б. Клініко-фармакологічний глосарій: навч. посібник. Одеса: ОНМедУ, 2015. 328 с. 5. Протоколи провізора (фармацевта) / За ред. В.П.Черних, І.А.Зупанця, О.М.Ліщишиної. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2013. – 192 с.
6. Клінічна фармація : підруч. для ВНЗ / І. А. Зупанець [та ін.] ; за ред.: В. П. Черних, І. А. Зупанця, І. Г. Купновицької ; НФаУ. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2013. – 911 с.
7. Організація та економіка фармації. Ч.1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін.; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360с.
8. British National Formulary 80 (BNF), September 2020 - March 2021.

Інформаційні ресурси

1. «Державний реєстр лікарських засобів України» – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/derzhavnij-reestr-likarskih-zasobiv-ukraini>
2. АТС-класифікація – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/uk/atc/>
3. Довідник лікарських засобів, зареєстрованих в Україні <https://medhub.info/31246dcb>
4. Онлайн-платформа з протоколами на засадах доказової медицини – Режим доступу: <http://guidelines.moz.gov.ua/>
5. Бібліотека ПДМУ – Режим доступу: <https://biblumsa.blogspot.com>
6. Державний формуляр лікарських засобів 15-й випуск, 2023 р.: – Режим доступу: <https://www.dec.gov.ua/materials/chinnij-vipusk-derzhavnogo-formulyara-likarskih-zasobiv/>
7. Законодавство України – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
8. Інформаційна система Компендіум – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/uk/>
9. Інформаційна система Лікарські засоби (Моріон). <http://pharmbase.com.ua/>

10. Інформаційно-пошукова система «Електронний формуляр» – Режим доступу: http://www.dec.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=301&Itemid=622&lang=uk
11. Національний перелік ОЛЗ та ВМП (МОЗ України) http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/
12. Сайт Міністерства охорони здоров'я України - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
13. Британський щомісячний бюлетень з безпечності застосування лікарських засобів. <http://www.mhra.gov.uk/Publications/Safetyguidance/DrugSafetyUpdate/index.htm>
14. Європейське товариство клінічних фармакологів і фармакотерапевтів: <http://www.eacpt.org/>
15. Ресурс по взаємодії лікарських засобів: https://drug-interactions.medicine.iu.edu/?_gl=1*1qvuhhl*_ga*MTYyNzY4NDQwNy4xNjk4NjQ0ODk3*_ga_61CH0D2DQW*MTY5ODY0NDg5Ni4xLjEuMTY5ODY0NTAzOC40NS4wLjA.
16. Ресурс з фармакогенетики: <http://www.pharmgkb.org/>
17. On-line реєстрація небажаних лікарських реакцій на сайті FDA. <https://www.accessdata.fda.gov/scripts/medwatch/medwatch-online.htm>
18. Спеціалізоване медичне інтернет-видання для лікарів, провізорів, фармацевтів, студентів медичних та фармацевтичних вузів. – Режим доступу: <http://www.morion.ua>
19. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: <https://www.dls.gov.ua/>
20. Державний реєстр медичної техніки та виробів медичного призначення: <https://mozdocs.kiev.ua/medvyrob.php>
21. Всесвітня організація охорони здоров'я. – Режим доступу: <http://www.who.int>
22. Фармацевтична енциклопедія. – Режим доступу: <http://www.pharmencyclopedia.com.ua>
23. Вісник доказової медицини: <http://www.evidence-update.ru>
24. Журнал Фармацевт практик: <https://fp.com.ua/>
25. Аптека online: <https://www.apteka.ua/category/regulations>
26. Протоколи фармацевта : https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/2022_7_pf.pdf (Завантажено: 06.01.2022 07:20:07)
27. World Self-Medication Industry – Режим доступу: <http://www.wsmi.org/>

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., доцент
доцент закладу вищої освіти, к.мед.н., доцент
доцент закладу вищої освіти, к.мед.н.



Руслан ЛУЦЕНКО
Світлана ЧЕЧОТІНА
Антоніна СИДОРЕНКО